

	Месечна заштеда:
Семејни трошоци	
Мобилен телефон	
Превоз	
Електрична енергија	
Греење/вода	
Облека	
Храна	
Потреби на децата	
Свадби	
Купување кога цените се високи	
Купување непланирани работи	
Скапи прослави и подароци	
Лоши навики	
Друго	
ВКУПНА месечна заштеда	

Запомнете: поставете реални цели! Обидете се да трошите што е можно помалку, но штедете само кога навистина можете да си дозволите и без да се ставите себеси и вашето семејство во опасност

На крајот: не грижете се дека нема да си ги дозволите сите задоволства! Само бидете сигурни дека можете да управувате со трошоците и дека се разумни - и намалете ги непотребните трошоци.

Лесно е да се штеди! Дозволете им на другите да ви покажат како:

• **Софија:** „Кога ќе ми вратат кусур во продавница, ќе ги заштедам ситните пари. Тие на крајот навистина се собираат многу.“

• **Александар:** „Почнав да користам јавен превоз, па така штедам на горивото за мојот автомобил.“

• **Марија:** „Кога земам плата, најпрво издвојувам 5%, пред остатокот да го наменам за храна, сметки итн.“

• **Наталија:** „Зимска облека купувам на пролет, а летна на есен – кога има големи попусти.“

• **Кристина:** „Сакам да купам нов компјутер кога има распродажба, затоа штедам по малку секоја недела и ставам на страна.“

СО ШТЕДЕЊЕ ДЕНАРИ ДО ОСТВАРУВАЊЕ НА СОНИШТАТА!

Штедете паметно

Штедење пари во банка? Ако е така, тогаш треба да се запознаете со важните карактеристики на штедните или депозитните услуги или производи на банката.

Парите коишто ги чувате во банка се нарекуваат „депозит“. Депозитите се разликуваат според рочноста, намената, минималниот износ на вложување и условите за повлекување на вложените пари. Банките ви плаќаат камата затоа што ги чувате вашите пари кај нив.

Проект за финансиска едукација

Народна банка на Република Македонија
бул. „Кузман Јосифовски Питу“ бр.1,
1000 Скопје
www.nbrm.mk

Орочени наспроти депозити по видување: која е разликата?

Различните банкарски депозитни производи и услуги имаат различни имиња, но тие обично се нарекуваат „орочени депозити“ и „депозити по видување“. Понекогаш може да се сретнат и називите „фиксни депозити“ и „флексибилни депозити“.

Орочен депозит значи дека се согласувате да ги чувате вашите пари во банка за одредено време и да не ги повлекувате пред рокот на достасување. **Депозит по видување** значи дека можете да ги повлечете вашите пари во секое време. Внимавајте: **каматите на депозитите по видување обично се значително пониски од каматите на орочените депозити**. Од друга страна, за предвремено повлекување на орочените депозити се применуваат **построги правила** (на пример ќе ја изгубите каматата што би ја добиле кога не би го повлекле депозитот предвреме).

Запомнете:
ОРОЧЕН ДЕПОЗИТ - ФИКСЕН РОК
ДЕПОЗИТ ПО ВИДУВАЊЕ - ФЛЕКСИБИЛЕН РОК

Сакам да заштедам пари за одмор во јули.

Вложете ги вашите средства како депозит со фиксен рок до јули – бидејќи знаете дека нема да ги потрошите на други работи и ќе заработите соодветна камата.

Сакам да заштедам средства за „непредвидени потреби“. На пример ако мојот автомобил се расипе, сакам да ги имам потребните пари, а не да земам кредит.

Вложете ги вашите средства како депозит по видување, односно со флексибилен рок и повлечете ги кога ќе ви бидат потребни, но ќе заработите многу помала камата.

Тоа се ваши пари! Имате право на банкарскиот службеник да му поставите колку сакате прашања. Дознајте како банката ќе управува со вашите пари и кои се условите.

Запомнете: Колку поголема заштеда имате, толку повеќе ќе заработувате од каматите. Колку подолго штедите, толку повисоки ќе бидат вашите приходи од каматата.

Вашите пари може да ги вложите во денарски или во девизен депозит, за кој се применуваат различни каматни стапки во зависност од валутата во која се штеди.

Не заборавате дека, во нашата земја, вашите депозити (денарски и девизни, сертификатите за депозит, средствата на трансакциските сметки, депозитите врзани за платежните картички и девизните приливи на физичките лица) се гарантирани од страна на Фондот за осигурување на депозити, којшто ги осигурува депозитите на физички лица. Преку осигурувањето на депозитите во банките, филијалите на странските банки и штедилниците, Фондот придонесува за стабилноста и довербата на јавноста во банкарскиот и финансискиот систем на земјата. Ако банката пропадне, Фондот ги обесштетува осигурените депозити, но во износ не повеќе од 30.000 евра во денарска противвредност за депозит во банка, филијала на странска банка и штедилница.

Штедење? Колку здодевно! Освен тоа, ние немаме за што да штедиме. Нашиот семеен буџет е мал и трошиме само за тоа што треба.

Штедењето не значи поставување граници – туку дисциплина. Тоа значи постојано да размислуваме за она што го купуваме и да донесуваме паметни одлуки за тоа како ги трошиме нашите пари.

Зошто треба да штедиме?

Штедењето претставува издвојување средства на страна, за да може се користат подоцна. Ако го заштедите она што ќе ви остане откако ќе ги платите сите ваши дневни потреби, со текот на времето може да имате пари за остварување уште поголеми цели.

Штедењето се однесува на парите, но и на дисциплината и подготовеноста. Секој може да штеди, дури и семејствата со мали примања.

Како и со која било друга навика, потребно е време таа да се стекне и да се развие, но веќе го имате тоа што ви е потребно за да успеете.

Заштедата на пари ДЕНЕС, значи дека во ИДНИНА можете да:

- ги остварите финансиските цели на вашето семејство (на пример, да ги намирите трошоците за образование, за купување автомобил, за реновирање на вашиот дом и др.);
- да се справите со неочекувани вонредни ситуации;
- да ги пополните празнините кога со вашиот приход нема да можете да ги покриете вашите основни потреби;
- да направите голема инвестиција за вашиот дом или бизнис.

Подготвени сте да започнете? Еве како:

– **Јасно дефинирајте ја вашата цел.** Запрашајте се: За што ви се потребни парите? Колку ви требаат и кога? Одлуката: „сакаме да купиме фрижидер“ е премногу општа. Согласноста дека „сакаме да купиме фрижидер што чини околу 15,000 денари до почетокот на следната година“ е одличен начин да се постави целта.

– **Запрашајте се на што не треба да трошите пари.** Сите понекогаш купуваме непотребни работи - научете да ги пронајдете и да ги контролирате. Зошто, на пример, кога одите да купувате, не ги купите само работите коишто се на списокот? Може ли да купувате „вон сезоната“, кога работите се поевтини?

– **Чувајте ги парите на место надвор од дофат.** Ако немате лесен пристап до вашите пари, ќе биде поверојатно дека нема да ги потрошите кога ќе се појават одредени „искушенија“.

– **Штедете „малку и често“.** Секојпат кога ќе остварите приход, обидете се да издвоите мал износ заштеда (на пример, 10%).

Започнете денес и обидете се да останете доследни. **Запомнете:** со текот на времето, малите износи ќе станат големи заштеди!

Заштедете така што ќе трошите помалку

Дали сте знаеле дека може да заштедите со тоа што ќе трошите помалку на секојдневните потреби? На пример, да зборувате помалку на мобилен телефон, или да ги исклучувате светлата кога не ви се потребни. Резултатот ќе го видите на крајот!

Можете ли да ги утврдите непотребните трошоци на вашето семејство? Запрашајте се: колку навистина трошите, и колку реално би можеле да заштедите? Погледнете во следната табела за да дознаете!